

Houslista Jaroslav Šonský

Smetanovské vyznání ze Švédska

Smetanova hudba mne životem provází už od dětství. Přestože jsem houslista, začal jsem s klavírem a jeden z mých prvních dětských pokusů byla *Luisina polka*. Mám ji v prstech dodnes. A když někdy zajedu do rodné Lomnice nad Popelkou a čas to dovolí, vypravím se na Smetanovu vyhlídku. Je to krásné místo, odkud jsou vidět Krkonoše i široké okolí. Tvrdí se, že Smetanu inspirovalo ke zkomponování symfonické básně *Z českých luhů a hájů*, když v Lomnici jednou pobýval na prázdninách. To připomíná i pamětní deska na zdejší radnici. Když jsem pak začal hrát v Lomnickém Podkrkonošském symfonickém orchestru, na prvním koncertě byla tehdy na programu další Smetanova symfonická báseň *Vyšehrad*.

V té době stále vládl kultuře ministr Zdeněk Nejedlý, který Smetanu velice propagoval ve srovnání s Antonínem Dvořákem a tím Smetanovi vlastně způsobil určitou škodu. V době mých studií na konzervatoři bylo také slyšet, že se nám nedaří prosadit Smetanovu hudbu, zvláště tu klavírní, na zahraniční pódia. Pro mne osobně ale byla jeho klavírní tvorba tou nejkrásnější. Už jako malý jsem slyšel hrát klavíristku

Věru Čanovou koncertní etudu *Na břehu mořském*. Byl to tehdy fascinující zážitek. Po koncertě, když jsem za ní přišel, zahrála ji ještě jednou jen pro mne, malého kluka.

Studijní léta utíkala. Měl jsem dojem, že Smetanova hudba netáhne hudebníky tak, jak by měla. I já jsem byl v tomto směru během mých posledních let v Československu poněkud pasivní. Změna nastala, když jsem se po studiích odstěhoval do Švédska.

Od začátku mého švédského života jsem čím dál víc nabýval přesvědčení, že Smetana pro českou kulturu znamená vůbec nejvíc, nejen ve smyslu hudebním, a to si myslím doposud. Příjemným překvapením bylo, že Smetanovo jméno je ve Švédsku dobře známé. Později jsme založili klavírní trio a jednou z prvních skladeb, kterou jsme nastudovali, bylo Smetanovo *Klavírní trio g moll*. Pro mne je to absolutně největší opus, který byl kdy pro klavírní trio napsán. Když nás později legendární klavírista z Beaux Art Tria Menahem Pressler pozval do Banffu v Kanadě na mistrovské kurzy, hráli jsme právě toto trio na závěrečném koncertě. Byl to obrovský úspěch. Odehráli jsme pak mnoho koncertů ve Švédsku,

Soubor Martinů Strings Prague pod vedením Jaroslava Šonského

Německu a jinde. Švédský klavírista, když naše koncerty uváděl, říkával, že Smetana použil v symfonické básni *Vltava* švédskou známou lidovou píseň *Ack Värmeland du sköna*. Tento názor převládá prakticky u všech švédských hudebníků, i když odborníci to popírají. Ale já sám, když jsem později své koncerty ve Švédsku prezentoval, jsem tu teorii nepopíral. Je přeci krásné, že si takto Švédové českého mistra berou za vlastního. Později jsem začal hrát více sólově. Nejhranější skladbou se pro mne – docela symbolicky – stala dvě dua *Z domoviny* pro housle a klavír. To dílo velice miluji a hrál jsem *Z domoviny* v mnoha zemích. Nejdále v Brazílii, s brazilskou pianistkou.

Ale také s pianistkou z Francie nebo Německa a nyní tuto skladbu budu studovat s pianistkou z Ázerbajdžánu. V Norrköpingu, kde bydlím, žije také další Češka, historička Blanka Karlsson, která se zabývá působením J. A. Komenského a také Smetanovým ve Švédsku a oba naše velikány zde hodně propaguje.

Někdy lituji, že Smetana nenapsal více komorní hudby, jako jsou tato dvě zmíněná díla nebo smyčcový kvartet *Z mého života*. Všechna jsou vrcholem nejen světového hudebního mistrovství, ale i velkého humanistického odkazu. Doba Zdeňka Nejedlého dávno pominula, ale Smetanova hudba je tu s námi a její hodnota je nesmrtelná.

Martina Fialková

Jaroslav Šonský je přední houslový virtuos žijící ve Švédsku. Na pražské HAMU studoval u Alexandra Plocka, absolvoval mnoho mistrovských kurzů ve světě a také sám vyučoval v Kanadě, USA, Brazílii i v Evropě. Jako sólista a komorní hráč koncertoval ve více než dvaceti zemích světa, i při velmi prestižních událostech - pro švédského krále nebo při poslední státní návštěvě prezidenta Václava Havla v Německu. Profuluje se také jako hudební manažer, inicioval řadu mezinárodních projektů, které reprezentovaly českou hudbu a kulturu – mj. turné Norrköpingského symfonického orchestru v ČR 2000 a 2009 v rámci švédského předsednictví EU. V roce 2012 v Praze založil dvanáctičlenný smyčcový soubor Martinů Strings Prague a koncertuje s ním v Česku i v zahraničí. Se souborem usiluje o prohloubení nejlepších tradic české smyčcové školy. Velkým zájmem Jaroslava Šonského je i uvádění a propagace severské hudby u nás, zejména té švédské, která zde není téměř známá, ale přitom má co nabídnout. Jména jako Lars Erik Larsson, Kurt Atterberg nebo Franz Berwald se tak působením Jaroslava Šonského dostávají více do povědomí českých posluchačů. Za intenzivní propagaci české kultury ve světě obdržel Jaroslav Šonský již v r. 2003 cenu "Gratias Agit" udílenou ministerstvem zahraničí ČR.

Stal se také jednou z osobností dokumentárního filmu České kořeny ve Švédsku. V červnu zahájí se souborem Martinů Strings Prague na slavnostním koncertu v Praze třídenní festival, který se koná k 10. výročí projektu České kořeny. Na festival zveme i čtenáře Rosy, více na www.ceskekoreny.cz

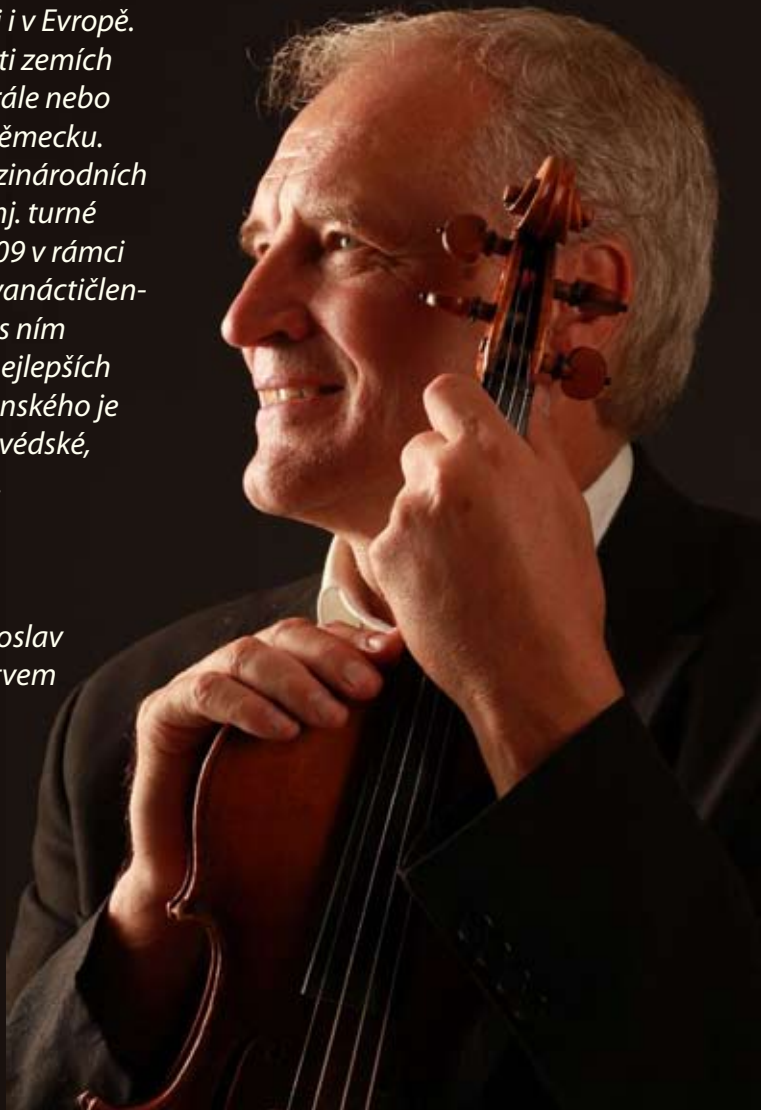

foto: Jiří Skupien